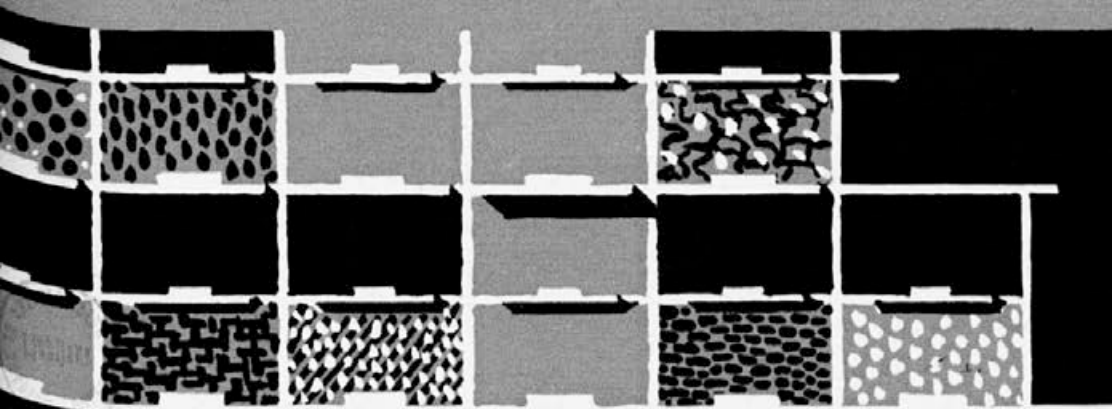


# SLOVENSKI ČEBELAR

1961

LXIII – ŠT. 6



### VSEBINA

Ivan Majcen: Čebelarški problemi (Govor na občnem zboru Zveze v Novi Gorici) . . . . .	129
Edi Senegačnik: Kako vzrejamo . . . . .	135
Tihomir Jevtič: Ob jugoslovanski standardizaciji satnikov, panjev in nekaterih drugih čebelarških potrebščin (Nadaljevanje) . . . . .	156

### NASA ORGANIZACIJA

Zvišanje železniške tarife za prevoz čebel . . . . .	140
Občni zbor čebelarškega društva za Maribor in okolico . . . . .	140
Občni zbor čebelarškega društva Gornja Radgona . . . . .	142
Čebelarško društvo Celje . . . . .	145
Iz Hrastnika . . . . .	145
Čebelarška družina Gorišnica . . . . .	144
Čebelarški tabor . . . . .	144

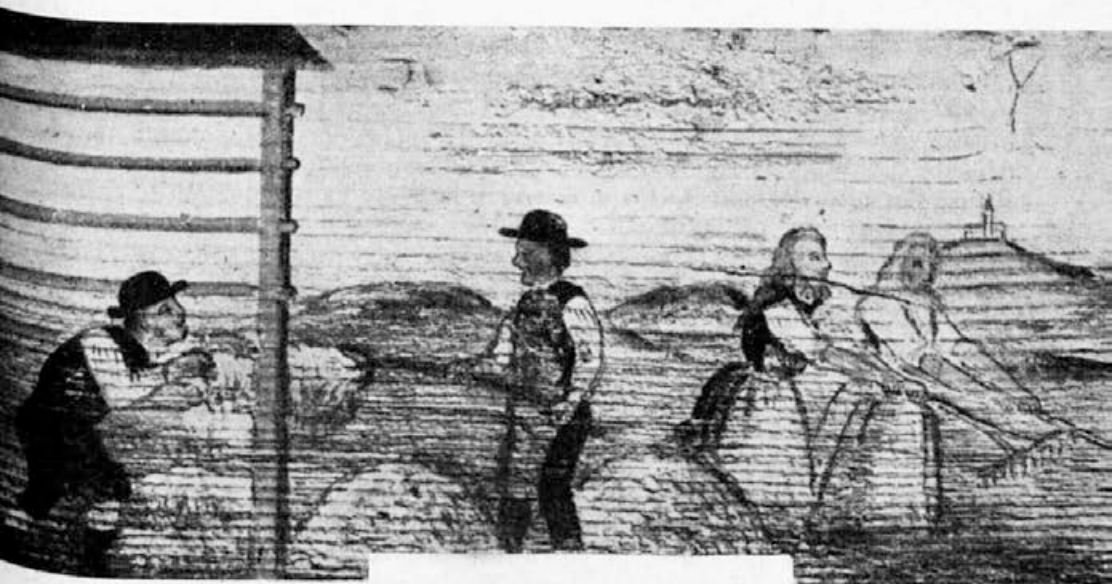
### PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Spravljanje sena

### NA OVITKU

Poročilo opazovalnic za mesec april. Oglasi.

List izhaja vsakega 24. v mesecu. Clani, ki plačajo letno članarino 780 din, ga prejema zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 50, tiska Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina za nečlane 900 din, za inozemstvo 1200 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 100 din, na 16 straneh 50 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka čekovnega računa pri Komunalni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta



## ČEBELARSKI PROBLEMI\*

IVAN MAJČEN

Dne 23. aprila 1961 smo se čebelarji iz vseh slovenskih pokrajin prvič po osvoboditvi naše Primorske zbrali v Novi Gorici na občnem zboru Zveze čebelarskih društev za Slovenijo, da pregledamo naše delo v preteklem letu in napravimo načrt za naprej. Menim, da je prav zato še posebej moja dolžnost, da se primorskim čebelarjem zahvalim za njihovo gostoljubnost in jim želim uspehov tako v samem čebelarstvu in v delovanju njihovih čebelarskih organizacij kakor tudi v njihovih prizadevanjih za rast in razvoj naše družbene skupnosti na političnem, gospodarskem in kulturno-prosvetnem področju.

Čebelarska organizacija na Primorskem ni nova; njene tradicije segajo nazaj tja pod konec prejšnjega stoletja. Kmalu po ustanovitvi Slovenskega čebelarskega društva za Slovenijo leta 1897 so se namreč ustanovile na Primorskem njegove prve podružnice, in sicer v Grahovem pri Bači in v Rihenbergu. Ti podružnici sta šteli že v začetku nad 70 članov, vsaj toliko primorskih čebelarjev pa je bilo že tedaj direktno včlanjenih v osrednjem čebelarskem društvu v Ljubljani. Leta 1864 bo minilo petdeset let, kar je bilo ustanovljeno samostojno Slovensko čebelarsko društvo za Goriško in katerega prvi odbor so sestavljali pionirji primorskega čebelarstva Josip Rakovšček, Anton Podgornik, Fran Kašča, Janko Vodopivec, Josip Vales, Anton Reggi, Fonzari, Mlekuž in Uršič. Na ustanovnem občnem zboru pri-

\* Govor predsednika Zveze na X. rednem občnem zboru v Gorici.

morskih čebelarjev 1. junija 1914 v Gorici je zastopal osrednje Slovensko čebelarstvo za Slovenijo tov. Avgust Bukovec.

Prva svetovna vojna je žal prekinila delo prve primorske čebelarске organizacije, a po končani vojni vihri se je leta 1919 delo obnovilo in je društvo štelo nad 300 članov. Kaj se je zgodilo potem, nam je vsem znano. Primorska je prišla pod Italijo in čebelarji so morali prenehati tudi s svojo organizacijo. Šele po osvoboditvi leta 1945 so se lahko spet organizirali skupaj z drugimi slovenskimi čebelarji.

Menim, da je prav, če se vsega tega spominjamo, primorskim čebelarjem pa želim, da bi ne pozabili na te lepe tradicije in da bi s še večjo vnemo delali na tem gospodarskem področju.

Iz poročila tajnika in drugih funkcionarjev boste zvedeli, kakšno je bilo delo Zveze čebelarskih društev za Slovenijo, čebelarskih družin in čebelarskih društev v preteklem letu; zato se tu ne bom spuščal v podrobnosti, pač pa bi rad spregovoril o nekaterih poglobitnih vprašanjih, ki zadevajo našo čebelarstvo organizacijo in naše čebelarstvo sploh.

Reči moram, če sodimo po discipliniranosti naših članov pri plačevanju članarine oziroma naročnine, po številnosti organiziranih čebelarjev, da se je po nekaj letih nihanja naša organizacija utrdila in zakoreninila. Do podobnih zaključkov pride človek, ko ugotavlja, da se zahteve čebelarskih družin in društev po čebelarski izobrazbi iz leta v leto večajo. Ni osamljen primer samo v Ljubljani, da delujejo zlasti v zimskih mesecih ponekod že kar prave čebelarске ljudske univerze, v katerih se zbirajo čebelarji redno vsakih 14 dni ali vsak mesec, poslušajo predavanja o najrazličnejših strokovnih vprašanjih iz čebelarstva in o njih razpravljajo. Vse to kaže, da znotraj čebelarске organizacije oziroma znotraj posameznih čebelarskih organizacij delo teče in seveda tudi rodi uspehe. Posledica tega je, da počasi narašča število novih, zlasti mladih članov. Toda žal ni povsod tako. Še vedno je tu in tam vse delo zreducirano le na golo pobiranje članarine. Vse tako kaže, da je tej mlačnosti predvsem vzrok slabo ali prezaposleno vodstvo oziroma to, da čebelarji ne čutijo potrebe po napredku in nadaljnji izobrazbi.

Kakor smemo biti bolj ali manj zadovoljni z notranjim delom naših čebelarskih organizacij, pa menim, da naše delo navzven premalo izžareva, da je z njim premalo seznanjena naša javnost in da zaprti v svoj delovni krog premalo opazujemo, kaj se dogaja okoli nas in prepočasi reagiramo na razne vnanje vplive. Pri tem ne mislim zgolj na naše ožje čebelarstvo udeleženstvo, ampak na nas kot čebelarje, ki bi morali aktivno sodelovati povsod tam, kjer se odloča o čebelarstvu. Drugače rečeno, preradi prepustimo, da o pomembnih stvareh, ki se tičejo tudi čebelarstva, odločajo brez nas in mimo nas; največkrat celo taki, ki nimajo za to potrebne strokovne kvalifikacije, ali pa vsaj ne vedo, kakšnega pomena je čebelarstvo za naše gospodarstvo ne le zaradi čebelarskih produktov, ampak še bolj zaradi oprave rasti.

Oglejmo si na prvem mestu primer nove prevozne tarife po železnici. Razumemo, zakaj je do nje prišlo, nikakor pa ni mogoče razumeti, da ni nihče pri razpravi o njej vsaj postavil vprašanja, kaj bo s čebelarstvom.

če se ukinejo ugodnosti, ki so jih doslej uživali čebelarji pri prevozih na pašo. Zopet ne gre tu le za individualnega čebelarja in za njegov eventualni dobiček, ki naj bi ga imel od prevažanja, ampak za nekaj več; gre za vprašanje, kako bo to vplivalo na pospeševanje čebelarstva v zvezi z njegovo splošno pomembnostjo in koristnostjo ter koliko gospodarske škode bo utrpela družba, ker bodo odslej šle v nič še nove tone nektarja in bo pridelek medu še manjši, kot je bil do sedaj.

Druga taka zadeva je formiranje cen raznih čebelarskih produktov na eni strani in visoke cene čebelarskih potrebščin na drugi strani. Tudi o vsem tem niti posredno niti neposredno ne odločajo čebelarji; nihče se ne posvetuje z njimi, tako da so glede tega popolnoma odvisni od monopolnih podjetij. Pa ne samo to! Ker nima čebelar izbire, mora prodati svoje blago po nizki ceni prav tem monopolistom in prav od njih zopet kupovati ne le drago blago, ampak tudi tako, kakršnega mu nudijo. Posledica tega nesodelovanja je, da kvaliteta čebelarskih potrebščin pada, namesto da bi se izpopolnjevala, da o njej in o vrstah potrebščin odločajo večkrat nestrokovnjaki oziroma zgolj trgovci. Poglejmo samo to, kar je bilo lani s satnicami! Kdo bo povrnil našim čebelarjem velikansko škodo, ki je nastala z brezvestnim mešanjem parafina med vosek?

Vzemimo kot tretji primer načrtno sekanje nižinskih gozdov in zasanje hitro rastočih rastlinskih vrst, to je topola. Vse v redu in prav, nihče ne more reči, da to ni potrebno, toda, kdo je pri tem vprašal, kakšno nadomestilo bi bilo potrebno za čebeljo pašo oziroma za ohranitev čebelarstva sploh?

Vse to — primerov bi lahko našteali še več — jasno kaže, kako potrebno bi bilo, da že enkrat po tolikih letih tudi čebelarstvo vključimo v našo gospodarsko, zlasti kmetijsko politiko, z drugimi besedami povedano, da mu damo tisto, kar je potrebno za njegov razvoj, ne pa da ga skušamo uklepati v neke izkonstruirane in nerealne organizacijske oblike, v kakršnih se zaradi svoje specifičnosti in pašnih razmer pri nas ne more in se ni moglo razvijati. Kakor je bila n. pr. formirana pri Izvršnem svetu LR Slovenije posvetovalna komisija za ribištvo, bi po našem mnenju morala biti oblikovana tam tudi posebna komisija za čebelarstvo, da bi lahko pravočasno in strokovno opozarjala na probleme odločujoče faktorje. V tej komisiji bi morali biti prav gotovo tudi čebelarski strokovnjaki, ki bi jih delegirala naša organizacija.

Če sem tu govoril o potrebi po ustanovitvi takega čebelarskega posvetovalnega organa v merilu republike, menim, da je treba take ali podobne organe ustanoviti tudi pri okrajih in občinah. Stvar društev je, da si prizadevajo to uresničiti v svojih okrajih in občinah, stvar Zveze čebelarskih društev za Slovenijo pa je, da to doseže pri republiki.

Ko smo pred leti ustanavljali Zvezo čebelarskih društev Jugoslavije smo prav na to mislili, toda kakor veste se je ta Zveza izrodila v domeno nekaterih posameznikov in tako neslavno končala. Danes ni nobenega foruma, ki bi zastopal interese čebelarstva v jugoslovanskem merilu. Zato gledajo na čebelarstvo kot na nekaj, kar ni pomembno, kar je zastarelo, da ne rečem, celo reakcionarno.

Če bi zaključil to razpravljanje, bi dejal, da mora biti v nadaljnjih letih delo vseh naših čebelarških organizacij od Zveze do družin usmerjeno k temu, da se čebelarji uveljavijo v javnosti, da prevzamejo odgovornost za razvoj čebelarške panoge in da dobe glede na to tudi pravice, ki jim gredo.

V zvezi z odgovornostjo, ki leži danes na naših čebelarških organizacijah, bi omenil v prvi vrsti skrb za preprečitev razširjanja čebeljih kužnih bolezni. Naša organizacija je že doslej žrtvovala velike vsote, da bi obvarovala čebele bolezenske katastrofe. Organizirala je tečaje za bolezenske izvedence, prirejala poučna predavanja za čebelarje in opozarjala odločujoče kroge na nevarnost širjenja kužnih bolezni. Zdi pa se, da homo čebelarji iz dneva v dan bolj navezani le sami nase in da homo morali biti zato še bolj budni. Največja nesreča za širjenje bolezni so prav gotovo sicer redki posamezniki, ki brezobzirno prevažajo čebele iz kraja v kraj, čeprav vedo, da imajo bolne čebele. Menim, da bo treba take ljudi razkrinkati, jih javno ožigosati ter jim onemogočiti nadaljnje nepošteno in škodljivo delo.

Veliko skrb za zdravje čebel je prevzel nase Državni zavarovalni zavod — seveda predvsem za zavarovane čebelarje. V naših vrstah bo treba v korist čebelarstva širiti propagando za kolektivno zavarovanje, na drugi strani pa skuša doseči, da se bodo stroški zavarovanja znižali na primeren minimum.

Glede urejanja pasišč menda nismo prišli daleč naprej. Sicer pa tam, kjer so domača društva vzela vso stvar v svoje roke in jo urejajo tako, da je ustrezno domačim čebelarjem in prevoznikom, ni večjih težav. Sporadični primeri nasprotij se sicer pojavljajo tu in tam, toda teh ne bi bilo mogoče preprečiti še s tako uredbo.

V začetku sem poudaril, da raste po družinah in društvih zanimanje za predavanja in tečaje. Kakor je to razveseljivo, pa je na drugi strani žalostno, da nam predavateljskega kadra primanjkuje oziroma, da je ta, ki ga imamo, preobremenjen. Odgovor, kako priti do novih in dobrih predavateljev, ni lahek, zlasti če pomislimo, da je vzgoja takega kadra dolgotrajna in draga. Agronomska fakulteta v Ljubljani ima sicer tudi nekaj predavanj iz čebelarstva za agronome, toda ti kadri se do danes še niso aktivno ukvarjali s čebelarsko prosveto.

O našem strokovnem glasilu ne bom govoril na tem mestu. Dosegli smo, da redno izhaja, da je njegova vsebina prilagojena povprečnemu čebelarju, vendar pa opažamo, da prepočasi rastejo novi dopisniki in pisci. Čebelarska društva bi morala več storiti za dopisovanje v naš list.

V Radovljici se počasi razvija slovenski čebelarski muzej. Lepo število čebelarjev in drugih ga obiskuje, toda vsi naši pozivi, da bi mu pomagali v rasti z zbiranjem starinskih predmetov, so le malo zalegli. Apeliram in prosim čebelarje, da organizirajo po družinah in društvih akcije za zbiranje predmetov, ki prihajajo v poštev za naš čebelarski muzej.

Ko zaključujem, želim vsem slovenskim čebelarjem medeno leto ter novih uspehov pri vključevanju v naša družbena dogajanja, kakor tudi pri utrjevanju politične in ekonomske moči naše socialistične skupnosti.

## KAKO VZREJAMO

EDI SENEGACNIK

V naših dosedanjih člankih o vzreji smo skušali seznaniti čebelarje s tem, kakšna naj bi bila čebelja družina, ki jo bodo izbrali za vzrejo. Opisali smo njene zunanje znake in tudi lastnosti. Po tem opisu ne bo težko izbrati družine, ki so jo že več let opazovali in ugotovili, da je najboljša. Najvažnejše so seveda njene gospodarske lastnosti: družina, ki nam je dajala leto za letom največ medu in je poleg tega še čistega rodu, bo prava. Imenovali jo bomo plemenjak, pri vzreji pa ima še posebno ime: matičar. To ime ima zato, ker nam bo dala matice, ki bodo vse njenega porekla. Na potomke se bodo prenesle vse dobre in slabe lastnosti tega rodu. Ko bi vzrejali po starih načinih, bi morali to družino žrtvovati, če bi hoteli dobiti mlade matice od njé. Seveda bi bila to velika gospodarska škoda, saj bi uničili najboljšo družino, ki bi nam ob količkaj dobri paši lahko prinesla kar največ medu. Bistvo sodobne vzreje matic pa je prav v tem, da plemenjaka oziroma matičarja sploh ne oslabimo. Izrežemo mu le košček sata z jajčeci ali ličinkami oziroma samo posamezne celice ali nekaj ličink, ki jih dodamo potem kaki drugi družini, da jih dalje neguje in redi. Zato pravimo tej družini rednik, jajčecam in ličinkam pa vzrejno gradivo.

Skoro ves uspeh je pri vzreji odvisen samo od našega znanja, ročnosti in temeljitosti, v veliki meri kajpada tudi od rednika. Od njegove moči je odvisno, koliko matičnikov bo potegnil, potem ko mu bomo odvzeli matico. Zato mora posvetiti vzrejevalec vso skrb izbiri rednika in njegovi pripravi, da bo v celoti sprejel vzrejno gradivo in ga potem tudi tako negoval, da bomo dobili čim večje število lepih matičnikov in s tem seveda čimveč dobrih matic.

Rednika določimo lahko že spomladi ob prvem pregledu. Ni treba, da bi bila to kaka dobra družina, kajti njene lastnosti ne bodo prešle na potomce. Mogoče izberemo celo tako, pri kateri bi radi zamenjali matico. Eno lastnost pa mora imeti: biti mora močna. Če ni v naravi dovolj paše, krmimo bodočega rednika na zalego z razredčeno medeno ali sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1. Dajmo mu vsak večer 1—2 decilitra take raztopine! Ko ima plodišče natrpano s čebelami, satje deloma založeno z medom in cvetnim prahom ter zalego do tal, je v idealnem razpoloženju za gojenje matične zalege, svoje in tuje, toda ne obeh hkrati. Rednika pustimo v plodišču in ga spomladi ne prestavljamo, niti mu ne nastavljamo satov v medišče. V medišču in za okencem je še vedno slannica. Tako je družina nekako prisiljena, da se razvija v omejenem prostoru. Zato ji je toplo in prav toplota ter izdatna paša povzročata, da matica močno zalega in da se potem število izvaljenih mladice iz dneva v dan veča. Družino prevzame kmalu rojilno razpoloženje in tedaj je najprimernejši trenutek, ko lahko odločilno posežemo v snovanje in življenje rednika ter ga prisilimo, da dela po čebelarjevi volji in želji.

Seveda je za vzrejo dobra tudi vsaka druga močna družina, ki se pripravlja na rojenje. Če vemo, da bomo našli spomladi tako družino, si pripravimo mnogo dela za pripravo rednika.

Ko je torej rednik tako močan, da bi nam utegnil rojiti, mu odvzamemo matico in porežemo vse morebitne matičnike, ki jih je bil mogoče že nastavil. Takoj bo začel graditi nove matičnike nad lastno zalego. Čez osem dni vse te matičnike potrgamo in mu tako odvzamemo vsako možnost, da bi si vzredil drugo matico. Takrat mu dodamo vzrejno gradivo iz matičarja. Da bi vzrejevalcem to delo čim natančneje predočili, si oglejmo časovno po vrsti, kaj vse je treba storiti.

Recimo, da smo odvzeli redniku matico dne 1. junija. 9. junija ne bo v družini nobene odkrite zalege več. 10. junija zjutraj potrgamo vse matičnike, pri čemer pa bodimo čimbolj previdni in natančni, da kakega ne spregledamo. Potem bi bil ves trud zaman. Družina je namreč silno močna in ga zato lahko pri tem pošteno polomimo. Najbolje je, da vse čebele s satov ometemo in si sate temeljito ogledamo. Družina se bo v nekaj urah zavedla osirotelosti in bo tako pripravljena, da z večjim ali manjšim odporom sprejme tujo zalego za vzrejo matic. Rednikovo razpoloženje je odvisno od njegove občutljivosti za vonj dodane tuje zalege. Zato priporočajo nekateri vzrejevalci, da že nekaj dni prej izenačimo vonj vzrejnega gradiva in rednika tako, da odišavimo matičarja in rednika s kako snovjo, ki dalj časa razširja svoj vonj. Za to lahko uporabimo mošus, eterično olje mete ali melise, kolonjsko vodo itd. Nekaj kapljic kanemo na košček pivnika, ki ga porinemo pod čebele. Odišavljenje priporočamo zlasti takrat, ko dodajamo vzrejno gradivo v umetnih matičnih nastavkih, pritrjenih na čepke. Čebelam se zdi vzrejno gradivo nekam tuje in se nerade sprijaznijo z njim. Zato je prav, če damo vzrejni satnik z letvico in čepki že nekaj dni prej redniku, da se navzame njegovega vonja. Hkrati si preskrbimo vzrejno gradivo. V ta namen damo plemenjaku, recimo 6. junija, prazen sat, ki pa je moral biti že nekajkrat zaležen. Polijemo ga z medeno řaztopimo in postavimo v sredino matičarja med zalego. Matica ga bo v dveh dneh prav gotovo zalegla, zlasti če panj zvečer nakrmimo. Tako bomo imeli v vzrejnem satu jajčeca ali ličinke enake starosti. Zadnji dve leti priporočajo vsepovsod spet jajčeca kot vzrejno gradivo in ne več ličink. Načinov, kako pripravimo in dodajamo redniku vzrejno gradivo, je več. Omenili bomo vse, natančneje pa opisali samo tistega, ki je najbolj naraven in se je praktično najbolj obnesel.

Vzrejno gradivo lahko pripravimo:

1. na skrajšanem in prirežanem vzrejnem satu, ki ga je zalegel matičar;
2. iz vzrejnega sata izrežemo posamezne celice in jih prilepimo na čepke;
3. iz vzrejnega sata lahko prenesemo jajčeca ali ličinke v umetno napravljene matičnike, ki smo jih že prej z voskom pritrdili na čepke. Čepke vstavimo potem v vzrejno letvico.

Od vseh treh načinov dodajanja je najbolj preprost prvi. Zaležen sat z jajčeci iz matičarja damo v opoldanskih urah v sredino rednika, potem ko smo mu v jutranjih urah podrli matičnike. Če bi pustili sat kar tak, kot je, bi nam zgradile čebele nove matičnike po vsem satu, včasih po več skupaj. Take pa bi težko uporabili. Zato sat primerno skrajšamo. Prerežemo ga po sredini oziroma tam, kjer so jajčeca in prav mlade ličinke. Rez je lahko



raven, če pa je zalega razvrščena v polkrogu, mora imeti obliko loka. Celice z zalego na spodnjem robu reza približno za eno tretjino ali polovico skrajšamo, da bodo lahko čebele nad njim potegnile matičnike. Eno jajčece ali ličinko v celici pustimo, sosednji dve pa zmečkamo ali kako drugače odstranimo. Tako delamo po vsej dolžini roba. Ko bodo čebele nad posameznimi celicami potegnile matičnike, bodo ti zelo podobni rojevim in prav lahko jih bomo izrezali ter prenesli v pripravljene matičnice, ko bodo godni. Izkušnje so pokazale, da osirotele družine zelo rade sprejmejo tako prirezane sate: v njih je zalega, spodaj pa kot nalašč jajčeca in ličinke, pripravljene za matičnike. Prav tako je kot v družinah, ki se pripravljajo na roj: tudi tedaj potegnejo čebele matičnike ob robovih sata. Pri tem pazimo, da bo sat prirezan dovolj visoko od spodnje letvice okvira. Čebele bi nam sicer pritrdile matičnike na spodnjo letvico in potem bi jih ne mogli brez poškodbe odrezati.

Povsod po naši deželi so dosegli vzrejevalci z rezom največje uspehe. Ta način je najmanj zahteven, pa najbolj naraven. Prav zato smo ga natančneje opisali in ga tudi priporočamo. Pri delu imejmo čiste roke; nikjer ne sme biti nobenega dima ali vonja. Vse mora iti hitro od rok, zlasti kadar imamo opravka z ličinkami. Delamo v topli in primerno vlažni kuhinji. Na zakurjenem štedilniku naj stoji večji lonec z vodo, ki pa ne sme biti pokrit, da lahko para izhlapeva in se širi po prostoru.

Prirezan in urejen sat damo potem v sredino rednika. Rednika toplo odenemo in krmimo dalje. Če imamo v celicah tri dni stara jajčeca, krmimo še šest dni, t. j. do 16. junija. Če smo imeli 2 dni stare ličinke, pa krmimo do 14. junija. Deveti dan so namreč matičniki pokriti in, če bi sedaj še naprej krmili, bi družine okrog matičnikov zgradile satovje, v katerem bi se matice lahko zadušile. Čez dva dni, recimo 12. junija, vzrejni sat bežno preglejmo! Kar najbolj hitro ga spet vrnimo redniku in toplo odenimo! Po pokritju pustimo matičnike še kak dan, da nekoliko dozore, potem pa jih prestavimo v matičnice. Računajmo, da se bodo matice izvalile 23. junija, mogoče nekaj ur prej ali pozneje. Godne matičnike previdno izrežemo, pritrdimo z voskom na čepke in jih vtaknemo v matičnice. Pazimo, da bodo matičnice dovolj velike. Navadno so matičniki precej dolgi in pogosto jih sploh ne spravimo v nekatere matičnice. Vedeti je treba, da mora biti med pokrovčkom matičnika in spodnjim robom matičnice vsaj poldrug centimeter prostora, sicer bi se matica ne mogla izvaliti. V vsako matičnico kanemo že v za to pripravljeno luknjico kapljico medu, da matica ne bo stradala, če bi se čebele ne zavzele zanjo. Matičnice z godnimi matičniki postavimo v poseben satnik na letvice, s katerimi smo ga podolžno predelili. Satnik vrnemo redniku, lahko pa ga damo tudi kaki močni družini v medišče. Zdaj potrebujejo matičniki samo še toploto. Izvaljene matice takoj pregledamo, če niso morda pohabljene. Zaznamujmo jih, potem pa dodajmo plemenilčkom, ki smo jih pripravili že prej.

Drugi način pripravljanja vzrejnega gradiva, to je način z izrezovanjem zaleženih celic, ni težak in tudi ne zahteva toliko spretnosti. Več spretnosti zahteva presajanje ličink v umetne nastavke matičnikov. Kdor bi hotel vzrejati na ta način, naj si prenašanje ličink ogleda pri kakem izku-

šenem čebelarju. Natančno pa je vse opisano v naši strokovni knjigi »Sodobno čebelarstvo.«

Čebele pripravimo za plemenilnike nekaj ur pred dodajanjem matic. Najbolje je, če jih naselemo kar s čebelami iz rednika, ker bodo te najraje sprejele svoje matice. Ometemo jih v plemenilnike, ki smo jih že prej opremili s sladkornim testom (20—25 dkg) in trakom satnice (1 cm širokim), ki ga z voskom dobro pritrdimo na satniček plemenilnika. Važno je, da v plemenilnike ne dajemo preveč čebel. Dovolj jih je za srednje veliko zajemalko. Plemenilnike postavimo zdaj na hladan prostor v klet, da se čebele umire. Podložimo jih z dvema letvicama, da prihaja vanje zrak. Po šestih urah jim dodamo matice v matičnicah, katerih čepke smo nadomestili z grudicami dobrega in trdega sladkornega testa. Potem pustimo čebele najmanj 48 ur v kleti. Šele po tem času jih brez skrbi prenesemo v jutranjih urah na plemenilno postajo ali pa na kak drug prostor, kjer se bodo matice sprašile. Postavimo jih pod kako drevo ali za kak grm, vsekakor pa v senco, sicer bodo čebele iz njih pobegnile. Glejmo, da je v bližini dovolj spolno zrelih trotov. Če nismo na plemenilni postaji, dajmo v plemenilnike nekaj trotov iz najboljših družin. Plemenilnike pustimo na plemenilni postaji, dokler niso matice sprašene, navadno toliko časa, dokler ne opazimo pokrite zalege. Potem matice čimprej uporabimo drugod, sicer bi nam družine v kratkem rojile.

## OB JUGOSLOVANSKI STANDARDIZACIJI SATNIKOV, PANJEV IN NEKATERIH DRUGIH ČEBELARSKIH POTREBŠČIN

TIHOMIR JEVTIČ

**Pripombe in mnenja.** 1. Mnenje, da je prezgodaj izdajati predpise o standardizaciji v čebelarstvu, izvira verjetno iz bojazni, da glede na zelo pisano mnogoličnost čebelarske opreme in načina čebelarjenja v naši državi ne bo mogoče postaviti pravih zaključkov. Morda je k zavzetju takega stališča pripomogel tudi strah, da more to povzročiti zmedo med čebelarji, a prav tako zmedo in težave v trgovini s panji in drugimi čebelarskimi potrebščinami.

Mnogoličnost v čebelarski opremi je z ene strani posledica raznih vplivov na razvoj modernega čebelarstva pri nas, a z druge strani stihijstvo v njegovem razvoju, neorganizirana proizvodnja čebelarske opreme itd. Mnogoličnost se izraža ne samo v obstoju velikega števila tipov in vrst panjev, temveč tudi v sestavnih delih istega tipa in iste vrste panjev. To se uveljavlja v raznih krajih in celo v enem samem čebelnjaku, onemogoča čebelarski opremi, da bi se prilagodila raznim sistemom dela, paši podnebju itd., bolj ali manj znižuje proizvodno sposobnost čebelnjaka, a s tem tudi prometno vrednost panjev in čebelarskih potrebščin. Ako bi bil kdo prisiljen, da likvidira svoj čebelnjak, bi ga moral prodati pod ceno, ker bi

težko našel kupca, ki bi bil zadovoljen z njegovimi panji in njegovimi merami. Tako stanje zelo ovira ustanavljanje in vzdrževanje socialističnih čebelarstev.

Ti očitki pa ne veljajo samo za prej izdelano opremo. Tudi danes izdelana oprema je taka. Isti tip panja drugače izdelujejo v Sarajevu, drugače v Beogradu, drugače v Subotici itd., in to v socialističnih podjetjih. Kako je šele v privatnih delavnicah? Z uvedbo jugoslovanskega standarda za panje in čebelarске potrebščine bi odpravili sedanjo prakso: prenehalo bi neracionalno tratenje gradiva (deske, železo itd) in bi ustvarili pogoje za mnogo boljše izkoriščanje čebel.

Izdaja predpisov o standardizaciji ni nikakor prezgodnja, temveč kar najbolj nujna.

2. Trditev, da predloženih tipov ne uporabljamo v tem ali onem kraju, je brezpomembna. Vsi priznani in uvedeni tipi panjev imajo svoje mesto v predlogu; izvzeta sta le dva, po poreklu nemška tipa: dzierdzonka (kleštara) in listovni panj. Prvi tip v naši državi naglo izginja, drugi pa prevladuje v severozahodnih krajih, v katerih je razširjeno paviljonsko čebelarjenje. O tem zadnjem tipu bomo še posebej spregovorili nekaj besed kasneje.

Zastopani so v predlogu naslednji tipi panjev: Dadant-Blattov, Langstrothov in Zandrov panj, kongresovka, vojvodinska položka (kosovka) in Mršuljeva zadrugarka.

S sprejetjem predloga za standardiziranje panjev ne bi niti eden izmed navedenih panjev zgubil na svoji značilnosti, medtem ko bi zelo veliko pridobili na prožnosti in prilagodljivosti sodobnim načinom čebelarjenja, v prometu, v proizvodnji itd., seveda z manjšimi, nujnimi spremembami.

3. Predlog Čebelarске zadruge v Osijeku (LR Hrvatska), da je treba z jugoslovanskim standardom zajeti tudi listovni panj, ki je znan pod imenom AŽ-panj, ni brez osnove.

Alberti-Žnideršičev panj se konstruktivno razlikuje od panjev, ki so zajeti s predlogom standarda. Medtem ko se zadnji opravljajo odzgoraj in imajo neomejeno prostornino, to se pravi, da jih je mogoče glede na potrebe neomejeno razširjati, se ta odpira odzadaj in ima omejeno prostornino. Vanjo je mogoče postaviti največ dve vrsti satnikov. Bodisi odpiranje odzadaj kakor omejenost prostornine ga usposabljata za paviljonsko čebelarjenje, ki je priljubljeno v srednji Evropi in v severozahodnih krajih naše države. Dejstvo, da imata paviljonsko čebelarjenje in temu sistemu ustrežajoči panj kljub močnemu vplivu ameriškega čebelarstva toliko pristašev, kaže, da ni ta način čebelarjenja brez vsakih prednosti. Kot prednosti tega načina gojenja čebel bi mogli navesti: potreba manjšega prostora za postavitev čebelnjaka, dobro prezimovanje čebel in skromna poraba hrane, hiter spomladanski razvoj družin itd.

Razumljivo je, da ima ta sistem čebelarjenja tudi svoje pomanjkljivosti, kot n. pr.: porazgubljanje čebel v sosednjih panjih, lažje širjenje bolezni, večji odstotek izgub pri prašenju mladih matic, težje reguliranje mikroklima v panju ob vročih poletnih dnevih itd. Predlog ne upošteva listovnega panja zaradi tega: a) ker se konstruktivno preveč razlikuje od predlaganih

panjev, b) ker se vodi v Sloveniji, kjer je bil do predkratkim edini moderni panj, propaganda proti njegovemu nadaljnjemu izdelovanju in razširjanju in c) ker ga je mogoče brez kakšnih težav takoj uvrstiti med standardne panje na podlagi nadrobnega opisa v knjigi »Sodobno čebelarstvo«, ki je izšla pred nekaj leti v dveh delih, če se bo s tem strinjala komisija strokovnjakov pri končni odobritvi predloga.

Pripominjamo, da je v naši državi v rabi približno 80.000 listovnih panjev.

4. Predloga, da bi pri nas standardizirali izključno le Langstroth-Rootov panj, in to takega, kakršnega nam je pred 15 leti prezentirala UNRA, ne moremo odobriti, ker ni razlogov, ki bi opravičili tako rešitev. Tega izrednega stališča ne zavzema Langstroth-Rootov panj v prav nobeni deželi, pa niti ne v ZDA. To ni edini panj, v katerem bi mogli ekonomsko čebelariti, niti ni najcenejši, ako upoštevamo debelino sten pri plodišču in nakladah, prostornino oboda in število satnikov. To je panj, ki je pri nas najmanj razširjen. Pretiravali bi, če bi trdili, da je v njem naseljenih 15.000 čebeljih družin.

Panj ni stroj za proizvodnjo. Panj je zgradba, v kateri čebele žive, se razmnožujejo in kopičijo svoje proizvode. Za proizvodnjo je važnejše, kot pravi zelo lepo Farrar, sedanji šef čebelarske službe v ZDA, tisto, kar je v panju, to pa je predvsem odvisno od dela čebelarja in razmer, v katerih čebele gojimo (paša, podnebje). V Biltenu števil. 702, ki je izšel julija 1944, poudarja isti avtor, da se delo s čebelami, kot ga je opisal v Biltenu, nanaša na desetsatni Langstrothov panj, *vendar more čebelar z vsakim drugim tipom panja, ki se dá na hitro preurediti in prilagoditi raznim zahtevam, doseči maksimum donosa, ako imamo dovolj naklad, da zagotovimo čebelam optimum potrebnega prostora. Z enim plodiščem, enim nastavkom in enim polovičnim nastavkom, kot predlaga Kmetijski inštitut, ni mogoče produktivno čebelariti, ker s tem ne bi mogli nuditi čebelam optimuma potrebnega prostora. S tako opremo ne bi pridobili prav nič več prostora, kot ga je v AŽ-panju.*

John Eckert in Franck Shaw sta podobnega mnenja kot Farrar. Vsi priporočajo tistim, ki povečavajo število čebeljih družin do velečebelarske razsežnosti, da naj uporabljajo samo en tip panja: Langstrothov ali modificirani Dadantov panj. Potemtakem tudi oni ne govorijo o Langstrothovem panju kot o edinem dobrem panju.

V naši praksi niso mogli Langstroth-Rootovi panji z enim plodiščem in enim nastavkom, kot smo jih izdelovali pri nas, niti ne originalni, kakršne smo prejeli od UNRE, izpričati prav nič takega, da bi jih lahko označili kot edino dobre panje. Na poizkusni čebelarski postaji v Kučajni, ki je imela nad sto unrinih panjev, in zasebni čebelarji so ugotovili, da preide v njih nezadoščen nagon za razmnoževanje prej v nagon za rojenje kakor v nagon za zbiranje nektarja in proizvodnjo medu. Nadalje se je pokazalo, da pade pozimi v LR-panjih več družin kot v drugih panjih z obsežnejšim plodiščem. Glede na te izkušnje je postalo jasno: a) zakaj v Ameriki pišejo več o preprečevanju rojenja kot o katerikoli drugi fazi čebelarjenja; b) zakaj se pri kranjski čebeli v Ameriki pogosteje javlja rojilni nagon kot pri nas ali v drugih deželah, v katerih čebelarijo z obsežnejšim plo-

diščem; in c) zakaj je Phillips potratil toliko časa, da bi našel način, s katerim bi zagotovil čebelarjem boljše prezimovanje (posebni zaboji za štiri panje, zazimovanje v kleti itd.).

Da bi si boljše predstavljali posebnosti LR-panja, bomo opisali, kako so v njem nekdanj čebelarili in kako čebelarijo danes. Podatke o tem smo vzeli iz članka »Kako dosežemo velike donose medu«, ki je bil objavljen v letošnji januarski številki ameriškega lista »Gleanings in Bee Culture« v obliki reportaže izpod peresa Henryja Rahmlowa o čebelarjenju Johna Longa.

John Long je glavni čebelarski inšpektor v državi Wisconsin. Začel je čebelariti v devetem letu starosti kot pomočnik očeta, ki se je posvetil čebelarstvu pred 90 leti, ko je bil star 10 let. Čebelarila sta v Westfieldu, kjer ima John še sedaj čebele, in sicer v kraju s peščeno zemljo, ki ne nudi najboljših pogojev za čebelarjenje. Že izmlada navdušen za čebele je John študiral entomologijo in čebelarstvo pri profesorju H. Wilsonu. Ko je končal šole (leta 1922), je prevzel od očeta čebeljak. Po diplomi je poleg dela v svojem čebelnjaku prevzel tudi službo čebelarskega inšpektorja, ki jo je opravljal do leta 1938, ko je postal pomočnik glavnega čebelarskega inšpektorja. Od leta 1948 je glavni čebelarski inšpektor.

Do 1912. sta John in njegov oče držala čebele v enem plodišču in pridobivala med v satju (v boksah). Prezimovala sta jih v kleti. To je bila tedaj splošna praksa v državi Wisconsin. Kasneje sta prešla k proizvodnji točenega medu, vendar sta še naprej delala z enim plodiščem. Okoli leta 1915 je postala v njegovem kraju zelo popularna Dimarijeva metoda preprečevanja rojenja. Po tem načinu so prenesli čebele iz kleti na prosto okrog 1. aprila. Ko so se toliko razvile, da so napolnile celo plodišče, so jim dodali nastavek s starim satjem. Navadno sta bila do konca maja oba zaboja polna čebel, cvetnega prahu in medu. Čebele so se začele pripravljati na rojenje. Da bi rojenje preprečili, so pristopili k »dimariranju« (pri nas imenujemo to metodo »prevešanje«), ki je v tem, da matico z enim ali dvema sati prenesemo v novi, s praznimi sati ali s satnicami napolnjen nastavek, tega pa nato postavimo na podnico. Vrh nastavka položimo matično rešetko, na ta nastavek, pa zaboj, ki je prej predstavljal plodišče. To je bil, kakor pravi John Long, zelo težaven in naporen posel. Da bi utemeljil težkoče tega posla, opisuje neki svoj doživljaj takole:

V začetku junija 1920 sem imel 150 čebeljih družin pripravljenih na rojenje. Odločil sem se za prevešanje (dimariranje), pri katerem naj bi mi pomagal neki dijak, ki sem ga najel, da bi med sezono pazil na moje čebele. Ta je prišel v nedeljo. Tega dne popoldne sva z namenom, da ga uvedem v prakso, prevesila samo nekaj družin. V ponedeljek sem moral odpotovati, da opravi neodložljiv posel, moj pomočnik pa naj bi nadaljeval z začetim delom. Ko sem se v ponedeljek zvečer vrnil s potovanja, sem srečal svojega pomočnika, ki mi je dejal: »Jaz grem.« »Zakaj?« sem ga vprašal in pri tem z žalostjo pomislil na vse družine, ki so bile pripravljene na rojenje. »To je obupno delo! Ves dan sem se mučil in komaj se mi je posrečilo najti štiri matice.«

(Dalje prihodnjič)

## ZVIŠANJE ŽELEZNIŠKE TARIFE ZA PREVOZ ČEBEL

S 1. aprilom 1961 je železniška uprava ukinila 50 % popust za prevoz čebel. Praktično pomeni to, da se je prevozna tarifa zvišala za 100 %. Če prištejemo k temu še zvišanje, ki so ga uvedli pred dvema letoma, ko so začeli računati za panj 50 in ne več 20 kg, kot prej, se je tovrstna v zadnjih letih zvišala kar za 150 %. V veljavi pa so ostale še določbe v II. zvezku. Tarife za prevoz blaga po železnici. Te določajo še vedno težino panja 50 kg, rojev v prašilnikih 5 kg, točila 20 kg, posode za med 5 kg, tehtnice 20 kg, čebelnjaka iz lahkih desk 200 kg itd. To je zdaj še edina ugodnost, ki je ostala čebelarjem prevaževalcem. Ni treba posebej poudariti, da je prizadelo to zvišanje tovrstne predvsem slovenske čebelarje prevaževalce, ki vozijo čebele na najbolj oddaljena pasišča in so bili kot taki najbolj podjetni, vztrajni in pogumni. Lahko rečemo, da je zadalo to zvišanje smrten udarec slovenskemu prevaževalstvu na večje daljave. Posledice so se pokazale že letos pri prevozu na akacijevo pašo: od slovenskih čebelarjev ni vozil v Srbijo nihče več. Dobro vemo, kakšen riziko je prav pri daljših prevozih, zlasti še na akacijevo pašo, ki je silno problematična. Za prevoz 50 panjev v Srbijo bi moral plačati čebelar okrog 30.000 dinarjev za eno smer, prav toliko še nazaj. In kje so še drugi stroški? Kdo bo imel pri tem največ škode, si lahko mislimo.

Čebelarjem prevaževalcem sporočamo, da računajo avtoprevozniška podjetja za prevoz čebel enako tarifo ko železnica. Zato svetujemo, da pri bodočih prevozih uporabljajo le to prometno sredstvo, ki je mnogo hitrejše in praktičnejše, a seveda tudi cenejše, če računamo še prevoze na postajo in potem na pasišča. Vselej je treba naročiti **tritonski** kamion in naložiti nanj vsaj 60 do 70 panjev.

Podrobnosti o problematiki prevažanja z železnico v novih okoliščinah bomo objavili v prihodnji številki.

## OBCNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBOR IN OKOLICO

Občni zbor dne 9. aprila t.l. je potekel v znamenju **omalovaževanja**, kajti prisotni so bili samo delegati družin in nekaj članov društva. Zanimivo je, da nihče od povabljenih zastopnikov oblasti, tako za kmetijstvo in gozdarstvo kakor tudi veterinarstvo, niso čutili potrebe, da se odzovejo in spoznajo delo društva in važnost čebele za gospodarstvo. Tudi od včlanjenih KG in KZ ni bilo nikogar. Vse to nas pri naših prizadevanjih ne moti, ampak nas le še bolj druži in spodbuja k delu, ko vidimo, da smo popolnoma navezani le nase. Zvezo čebelarskih društev je zastopal tovariš Vlado Rojec, sosedno Čebelarsko društvo v Celju pa predsednik tovariš Joško Slander.

Občni zbor je počastil spomin umrlih članov, in sicer: Jakoba Živka, Ivana Verheja, Alojza Vernika, Jožeta Dajčarja, Jožeta Požavka, Rajka Avgustinčiča, Antonije Stanko, Teodorja Josifoviča, Ivana Ermuta in Jožeta Bravnika.

Občni zbor je vodil tovariš Tone Bratkovič; člana delovnega predsedstva sta bila tovariša Pukl in Hameršak.

**Poročilo predsednika:** Letos obhaja društvo desetletnico svojega obstoja in 65-letnico slovenske čebelarske organizacije, s katero je bila povezana tudi naša čebelarska organizacija. Kmetijstvo se postavlja na nove temelje; zemeljske kulture se spreminjajo v škodo čebel in čebelarstva, a ni nikogar, ki bi se zavzel za obstoj čebelarstva. Odlok o družbenem planu okraja Maribor za leto 1961 ne upošteva čebel in čebelarstva. Odloki nekaterih občinskih odborov so povzročili brezsmiselno sekanje grmovja.

V nadaljnjem govoru se je predsednik dotaknil članka inž. Riharja o uvajanju industrijskega čebelarjenja pri nas ter bivše Medeksove satnišnice. Vsi ti problemi so poleg drugih usmerjali delo organizacije.

**Poročilo tajnika (Družine in članstvo v letu 1960):** Na področju društva je

delovalo 28 družin s 640 člani. V društvu je včlanjenih 5 KG, 5 KZ, 3 zavodi in čebelarški krožek Srednje kmetijske šole v Mariboru, skupno 654 članov. Zadnja leta so bila za čebelarstvo zelo neugodna in je zaradi tega mnogo čebelarjev čebele prodalo ter prenehalo čebelariti.

Predavanja in sestanki so bili pri 12 družinah. Družina Rače je organizirala izlet v Kumrovec. Družina Jarenina je posebno slovesno proslavila 40-letnico svojega obstoja.

Lasne čebele ima 10 družin, skupno 37 panjev. Stiskalnice za vosek oziroma naprave za kuhanje voska ima 8 družin. Prav bi bilo, da bi imela vsaka družina svojo stiskalnico, ker le tako lahko predelamo vse voščine v vosek in jih rešimo pred moljem.

Zboljšanju čebelje paše posvečajo le nekatere družine potrebno pažnjo; enotnih večjih akcij ni bilo. Družine Jarenina, Pobrežje in Ruše imajo zemljišče za gojitev medovitih rastlin. Tudi ostale bi lahko našle košček zemlje za to.

Če hočemo, da bo delo uspešno, morajo biti odbori družin in društva poučeni o številu čebelarjev in panjev, ki so na njihovem območju. Tudi zaradi zatiranja kužnih bolezni je potrebna statistika čebeljih panjev. Vendar je še vedno nekaj odborov, ki se ne potrudijo zbrati take podatke. Člani so jeseni zazimili 5261 AZ-panjev, 833 drugih, 48 kranjičev in košev, skupno 6142, nečlani AZ-panjev 1206, drugih 464, kranjičev in košev 98, skupno 1768 panjev. Na vsem območju je v celoti 7910 panjev. Člani jih imajo 77,7 %, nečlani 22,5 %; torej je razmerje 3 : 1. Socialističen sektor v teh številkah ni upoštevan.

»Svetovni dan čebele« 18. dec. je proslavila večina družin. Na našem območju sta dve stalni in dve sezonski opazovalni postaji.

**Čebelarški naraščaj.** Ker je v čebelarstvu čutiti pomanjkanje naraščaja, je potrebna večja povezava družinskih odborov s šolskimi pionirskimi združenji. Družine Maribor mesto, Sp. Kungota, Hoče, Malečnik, Slovenska Bistrica, Rače, Ruše in Pobrežje so glede tega že precej storile, upravni odbor društva pa skrbi za povezavo s čebelarским krožkom Srednje kmetijske šole.

**Zavarovanje čebel in zdravstveno stanje.** Državni zavarovalni zavod v Ljubljani je uvedel kolektivno zavarovanje

čebel, za katero se je izrekla le ena družina. Vsekakor zavarovalni pogoji čebelarjem ne ustrezajo. V preteklem letu se čebelje bolezni niso pojavile in tako za preglednike ni bilo posla. 3 družine pa so kljub temu pregledale panje na svojem območju. Neprijetno nas je dirnila premetitev bakteriološkega zavoda iz Maribora v Ptuj, s katerim smo bili tesno povezani in ki nam je šel pri preiskavah čebel zelo na roko. V aprilu bo začel tečaj za nove preglednike.

**Delo društvenega upravnega odbora.** Upravni odbor se je sestajal redno vsak mesec; poleg tega sta bili 2 izredni seji. Vsaki seji so prisostvovali člani nadzornega odbora. Odbor je posvečal največjo pažnjo delovanju družin in zdravstvenemu stanju čebel. Med drugim smo na sejah obravnavali: sklepe občnega zbora, poročila o sejah Zveze,boljšanje čebelje paše, kolektivno zavarovanje čebel, sprejem novih članov, predavanja in tečaje, opazovalne postaje, gospodarski načrt in proračun za leto 1961, izvedbo občnega zbora leta 1961, posvetovanje predsednikov društev občine Maribor-Center, povišanje najemnine za društveni lokal, odlikovanje čebelarjev, delo poslovalnice itd.

**Tečaji, predavanja, izleti:** Kakor vsako leto so bila tudi letos v januarju predavanja, in sicer 15. januarja o novih ugotovitvah glede matičnega mlečka in vzreje matice (prof. Senegačnik), 27. I. o gozdni paši (tov. Močnik), 29. I. o liku čebelarja (tov. Kirar). Vsa predavanja so bila stvarna in sodobna.

Društvo je organiziralo dne 29. maja 1960 izlet čebelarjev s 3 avtobusi preko Ptuja v Ljutomer, nazaj pa preko Radgone in Slatine Radenci v Maribor.

Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s KPPZ, ki pa ni prišlo do prave veljave. Skupno smo delali predvsem v komisiji za ajdova pasišča. Zaradi preureditve Kmetijskih organizacij je KPPZ prenehala.

Gospodarski načrt smo v glavnem izvedli, ni pa bilo mogoče sklicati sestanka prosvetnih delavcev in prirediti čebelarsko razstavo.

**Poročilo blagajnika in gospodarja o blagovnem prometu in stroških.** Kljub slabi letini se naše aktivno premoženje ni spremenilo, zmanjšal pa se je dohodek. Po proračunu je bilo v letu 1960 predvidenih za poslovanje 253.000 din, v resnici pa smo izdali 200.606 din. Za

poslovalnico smo izdali 56.005, za predavanja (potnine, dnevnice) 9796 din, za poštino, oglase in ostalo administracijo 17.195 din. Društvo ima lepo urejeno knjižnico z 200 knjigami, ki so vse vezane. Knjige in publikacije so vredne 92.629 din; zanje smo plačali 12.147 din. Inventar cenimo na 79.185 din.

Stroške smo krili z dohodki, ki smo jih imeli pri prometu s panji, drugimi čebelarstvenimi potrebščinami, sladkorjem, satnicami, voskom in medom.

**Razprava o poročilih.** Glavna snov razprave je bila ustanovitev »Samopomoči« za čebelarje člane. Po poročilu tov. Pukla in daljši debati smo sprejeli predlog, da ho to uredil novi upravni odbor s sodelovanjem družin.

Tov. Bratkovič je opozoril na uničevanje spomladanskega cvetja po mladini in odraslih. Tov. Močnik je pripomnil, da je lani na predlog društva prosvetna oblast izdala šolam poseben odlok. Drugi govarniki so bili mnenja, da je treba posaditi čimveč medovitih rastlin. Tovariš Hribar je govoril o nedelavnosti nekaterih družin in ureditvi poslovalnice. Tovariš Kranjc je bil zadovoljen s strokovnim listom, a je vprašal, če je lahko član društva tudi nenaročnik lista. Opozoril je na sklep, da mora biti vsak član naročnik lista, razen najožji člani družine, ki živijo v skupnem gospodinjstvu.

Občni zbor sta pozdravila tov. Vlado Rojce in Jožko Šlander, ki sta oba čestitala društvu k lepemu uspehu in napredku.

**Volitve:** Izvoljen je bil stari upravni odbor, in sicer: Peter Močnik, Franc Kirar, Martin Šumenjak, Tone Oberžan, Srečko Pukl, Franc Gregorič, Tone Bratkovič, Jožko Resnik, Lojze Struna, Franc Curk, Leopold Ul, Tobija Baumgartner, Jože Pipenbaher, Jože Hanjc, Janko Fabič in Jože Grajč.

Nadzorni odbor: Roman Blasin, Tone Lazar, Jože Hribar. Delegati za občni zbor: Leopold Ul, Roman Blasin, Jožko Resnik, Jože Hanjc, Martin Šumenjak.

**Gospodarski načrt in proračun:** Predavanja pri čebelarstvenih družinah, ureditev razmer pri nedelavnih družinah, tečaj za vzrejo matic in kuhanje voska, širjenje medovitih rastlin in pridobivanje semen, pomoč mladincem in pionirskim šolskim zadrugam, proslava Dneva čebel, razširitev mreže opazo-

valnih postaj, razstave, ekskurzije, tečaj za bolezenske izvedence. Nadalje smo sprejeli proračun stroškov za poslovno leto 1961 v višini 299.287 din, ki ga nameravamo kriti s prodajo čebelarstvenih potrebščin, voska in sladkorja ter komisijsko prodajo medu.

**Razno.** Tovariš Zorec (družina Ruše) je grajal nepravilnosti, ki nastajajo pri postavljanju čebel na pašo, in priporočal povezavo z družino. Tovariš Šumenjak in Grmek sta odobraval predlog in priporočala, da bi bilo treba o tem pisati tudi v listu, kar je posebno pozdravil tovariš Rojce. Za zaključek sta govorila tovariš Šumenjak in Kirar o nepravilnem škropljenju sadnega drevja po osebju KZ in KG.

P. M.

## OBCNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA GORNJA RADGONA

Občni zbor je bil napovedan za 19. marec 1961. Še v soboto 18. marca je bilo lepo vreme, zato smo pričakovali dober obisk. Toda smola! V nedeljo 19. marca je ves dan deževalo, tako da se oddaljeni čebelarji zbora niso mogli udeležiti. Vendar je bilo kljub temu prisotnih dve tretjini članov.

Pred pričetkom občnega zbora nam je zastopnik Zveze prof. Rojce, urednik Slovenskega čebelarja, predvajal in pojasnjeval, ruski in švicarski film o življenju čebel. Nato smo prešli k poročilom. Tovariš predsednik je v svojem dolgem poročilu govoril o pašnih razmerah pri nas v preteklem letu in o razvoju čebeljih družin. Nadalje je poročal natančno o delu članov in društva, o predavanjih, o prevozih na pašo, o zavarovanju čebel itd. Zajel je tako rekoč vso čebelarstvo problematiko našega področja. Tovariš tajnik je na kratko prikazal delo in razvoj društva v številkah. Blagajniško poročilo, ki je navadno pusto, je bilo za člane vendar prijetno, saj so zvedeli, da je še vedno nekaj zlate rezerve. Nazadnje smo na priporočilo nadzornega odbora izglasovali upravnemu odboru razrešnico s priznanjem, da je uspešno vodil svoje posle v pretekli sezoni. Nove volitve so bile hitro končane. Odborniki so obdržali svoje stolčke, kar so člani s ploskanjem pozdravili.



Sledil je še svečani del občnega zbora. Tovariš tajnik je z nekaj spodbudnimi besedami izročil trem najstarejšim članom in čebelarjem »PRIZNANJE« za dolgoletno in požrtvovalno delo. Ta priznanja so dobili tov. Franc Hirca, Matija Klemenčič in Jože Sebjanič.

Debata, ki se je potem razvila, je odkrila razne probleme, tovariš Rojec pa nam je tudi ob tej priliki še marsikaj povedal in pojasnil, za kar se mu še enkrat posebej zahvaljujemo z željo, da se na prihodnjem občnem zboru spet vidimo.

M. D.

## ČEBELARSKO DRUŠTVO CELJE

Društvo ima sorazmerno zelo obširno področje svojega udejstvovanja in prav ta obširnost ga sili k intenzivnemu delu. Zahteve podružnic po raznih pojasnilih, predavateljih, delegatih ob raznih internih proslavah, poslovalnica, sodelovanje z veterinarsko službo, povezava z Zvezo čebelarskih društev, vse to ne dovoli oddiha ali celo zastoja. Vsako nedeljo sta navadno vsaj dva predavatelja na terenu. Zgodi pa se, da podružnice prelože predvideni datum predavanja in se zahteve po predavateljih zgoste kakšno nedeljo tako, da mora ves predavateljski kader opustiti svoje nedeljske načrte in se odzvati povabilu družine.

Vsak predavatelj je zadolžen, da poroča ožjemu odboru o uspehu predavanja, obisku in delovanju družine. V zadnjem času smo iz teh poročil posneli, da nekatere družine ne znajo ceniti truda in žrtev, ki jo doprinese predavatelj s tem, da prenaša svoje znanje na člane družine in žrtvuje v ta namen svoj prosti čas. Letna skupščina je zato sprejela sklep, da bodo v bodoče družine, ki zahtevajo predavanje, pa ne zbero na predavanju vsaj  $\frac{1}{3}$  članov, morale nositi stroške same. Izjemo bomo napravili samo v upravičenih primerih »višje sile«. Presoja o upravičenosti izjeme je prepuščena ožjemu odboru društva.

Prav na predavanjih prihaja do izraza ustvarjeno sožitje s socialističnim sektorjem, ko se udeležujejo naših predavanj upravljalci zadružnih čebelnjakov in mladi zadružniki. Oboji se udeležujejo tudi naših sestankov in izletov. Posebno še izleti so postali tako popularni, da jih moramo organizirati de-

ljeno, po skupinah družin in v razne smeri. Vsak izlet je vezan seveda s strokovnim predavanjem pri določenem čebelnjaku. Ob takšnih priložnostih se na neprisiljen način pogloblja stik med čebelarji, izmenjajo mnenja in izkušnje.

Na lanskeoletnem izletu v Obsootelje so se izletniki seznanili s čebelarjenjem v ameriškem panju. Obisk pri znanem velečebelarju Kirarju pa jim je dal vpogled v njegov način čebelarjenja in njegovo obliko panja. Sedaj na naših izletih, pa tudi sestankih in predavanjih mnogo razpravljamo in primerjamo obe noviteti z Žnidaršičevimi panji. Poslednji še ne izgubljajo na veljavi, vendar naši čebelarji ne zanikajo nekaterih prednosti obeh sistemov, kritično preverjajo pomanjkljivosti in že preizkušajo novo. O uspehu še ne dajejo izjav. V intimnem ožjem pogovoru pa izzveni sodba nekako takole; z novo uvedenimi panji je res nekoliko manj dela, kar je vsakakor važno za čebelarske veleobrate, vse ostalo pa je kot pri Žnidaršičevem panju; uspeh je odvisen od matice, pravočasnega razvoja družine, paše in predvsem od čebelarja samega. Ker je preusmeritev na nove panje vezana z sorazmerno velikimi investicijami, bomo najbrž ostali tokrat še pri naših žnidaršičih.

Društvo z veseljem ugotavlja, da pomenjuje zaskrbljenost, ki je vladala med našimi čebelarji zaradi lanskeoletnega pojava pršice v Saleški dolini. Takrat je celjska veterinarska služba v sodelovanju z našim referentom za čebelje bolezni in šaleškimi čebelarji izvedla široko akcijo in z energičnim posegom zadužila žarišče bolezni. Letošnji izvidi kažejo, da je bilo delo uspešno in bolezen zatrta. Celjska veterinarska služba pa si ni pridobila med našimi člani samo trdnega zaupanja, ampak tudi trajno hvaležnost.

## IZ HRASTNIKA

Čebelarski odsek KZ Radeče-Dol pri Hrastniku je imel dne 8. I. 1961 svoj redni letni občni zbor v prostorih gostilne pri Jerčki na Dolu, ki se ga je udeležilo nad polovico članstva. Občnega zbora se je udeležil tudi upravnik KZ tov. Roš. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika se je razvila daljša debata o zelo lepo uspeli prireditvi, ki je bila prva te vrste v Hrastniku. Za uspeh ima največ zaslug pred-

sednik čebelatskega odseka tov. Franc Vabič, ki je neumorno delal z vsemi člani svoje ožje družine. Člani mu za to delo izrekajo vse priznanje in zahvalo. Dobiček od te prireditve bomo uporabili pri nabavi nove moderne stiskalnice za kuho voščin ter nekaj potrebnega inventarja. Sprejet je bil sklep da bomo denar naložili v hranilnico KZ Radeče-Dol, kjer nam nudijo 5 % obresti. Na splošno željo članstva bi spomladi organizirali izlet h kakemu večjemu čebelnjaku. Upravnik KZ nam je priporočil naj naredimo vlogo na upravni odbor KZ, kjer lahko pričakujemo finančno pomoč za izvedbo izleta.

Po kratkem odmoru je bil izvoljen nov 7 članski odbor s predsednikom tov. Vabičem na čelu. Po skromni pogostitvi članov se je občni zbor v prijetnem razpoloženju članstva zavlekel vse do 12. ure.

### CEBELARSKA DRUŽINA GORIŠNICA

Življenje v naši družini je v tem letu zopet oživelo. Naših čebelarjev ni potrla lanska slaba letina, ampak jih je vzpodbudila, da so se še bolj oklenili organizacije. Z izposojenim denarjem so jeseni kupili sladkor in nakrmili čebele, sedaj pa čakajo, kaj jim bo prinesla nova čebelarska sezona.

19. februarja t. l. smo imeli nadvse zanimivo predavanje iz čebelarstva. Potrudil se je k nam prof. Edi Senegačnik, čebelarski strokovnjak iz Ljubljane. Na željo čebelarjev je predavatelj govoril o zazimovanju, spomladanskih opravilih, krmljenju na zalego, nalezljivih čebeljih boleznih in rojih. Po predavanju je odgovarjal na posamezna vprašanja in s svojimi pojasnili predelano snov še bolj utrdil.

Skoraj z eno uro trajajočim filmom je prikazal življenje čebeljih družin ter sproti razlagal dogajanja na platnu. Predavatelj je dosegel najlepši uspeh, saj ni bilo nikogar, ki ne bi bil s predavanjem in filmom zadovoljen. Marsikaj, kar je tedaj slišal, bo obrnil, ko bo opravljal čebele, sebi v prid. Tudi na tem mestu mu izrekamo najtoplejšo zahvalo in ga prosimo, da nas še večkrat obišče. Predavanja so se udeležili čebelarji iz Ormoža, Velike Nedelje, Cirkulan, Zavrča in naši domačini. Navzočih je bilo 65 ljudi.

Ivan Geč

Ljubljanska družina je po uspešno zaključnih zimskih predavanjih in po zaključnih spomladanskih opravilih pri čebelah pristopila k organizaciji največje letošnje prireditve, k organizaciji »Čebelarskega tabora«, ki bo 2. julija t. l. Na ta dan bo ljubljanska družina dala vse od sebe, da bo to praznik, kakršnega si čebelarji želimo. V tekočem letu so čebelarji pokazali, da imajo mnogo smisla za skupno delo. Vsakdo se zaveda, da sam kaj malo pomeni, kajti moči posameznika so preskromne za večje uspehe, v organiziranemu delu pa najde vsakdo svoje mesto. Vse dosežanje akcije so nas prepričale, da se da s pridnostjo in vztrajnostjo marsikaj doseči. Treba pa je seveda najti pravo pot k naprednemu čebelarjenju. Sami bomo morali poskrbeti za nabavo dobrih in cenjenih čebelarskih potrebščin. Urediti bomo morali obveščevalno službo, razmere na pasiških itd. Za vse to pa so potrebna gmotna sredstva. Najti ta sredstva, je naloga organiziranega dela. Čebelarski tabor, ki bo 2. julija na letnem telovadišču »Partizana« v Trnovem, bo samo člen v tem prizadevanju. Lahko je pa to važen člen, kajti uspeh te prireditve bo v korist ne samo čebelarski družini, temveč tudi posameznim čebelarjem.

Zato je nujno, da stori na ta dan vsak čebelar, kar največ more. Ljubljanska družina kot organizator, vabi vse čebelarje k sodelovanju. Akcijo naj vsakdo moralno ali materialno podpre.

Zveza čebelarskih društev nam je priskočila na pomoč s svojimi predavatelji. Predavanja bodo od 13. do 15. ure na telovadišču »Partizana« — Trnovo v Svabičevi ulici. Vabimo čebelarje na ta predavanja. Od 15. ure dalje pa bo zabavni del prireditve. Poskrbljeno je za vse: za godbo, ples, pijačo, medene proizvode itd. Opozarjamo posebno na bogat srečolov, ki bo gotovo ena najbolj privlačnih točk naše prireditve. Pričakujemo, da se bodo 2. julija zbrali na telovadišču »Partizana« v Svabičevi ulici vsi, ki so jim čebele količkaj pri srcu. Pridejo naj s svojimi prijatelji in znanci, da bodo v prijetni družbi preživeli ta dan, na drugi strani pa pomagali sebi in čebelarski organizaciji k večjemu napredu.

Feri

## POROČILO ZA APRIL

Prva in druga tretjina aprila sta bili nadpovprečno topli in suhi. Dni z dežjem je bilo precej, posebno proti koncu mesca, absolutna množina padavin pa ni bila velika.

Nadpovprečno toplo in suho vreme, ki traja že vso pomlad, je pospešilo tudi spomladanski razvoj rastlinstva. Takoj v začetku aprila so čebele že imele pašo na sadnem drevju, oljni repici, borovnici in na drugih medovitih rastlinah. Razen treh (Breg-Tržič, Dražgoše-Šk. Loka, Lovrenc na Poh.) so vse opazovalnice zaznamovale porast tehtnice v prvih dveh dekadah, potem pa se je paša skvarila zaradi pogostega dežja. Družine so se dobro razvile.

**Cezanjecvi-Ljutomer:** Marsikatera čebelica je padla zavoljo vetra, posebno pa zaradi škropljenja sadnega drevja. Inkarnatka in akacija dobro obetata.

**Breg-Tržič:** Jeseni sem pustil medišča polna in odprta. Do sedaj še nisem opazil škodljivih posledic, vendar dokončnega mnenja še ne morem izreči, kako bi se obnesel ta način prezimovanja na Gorenjskem.

**Prosenjakovci-M. Sobota:** Prve družine sem prestavil 15. VI.

**Lendava:** Družine sem prepeljal na repico, vendar v razvoju niso dohitele vegetacije. Na koncu mesca je bilo malo godnih za prestavljanje.

**Podtabor-Struge:** Zaradi nezadostne naravne paše sem družine ves mesec krmil na zalego.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg-Tržič . . . . .	- 50	- 50	- 50	- 110	11,0	27	9	-	161
Dražgoše-Sk. Loka . . . . .	- 90	- 40	- 150	- 280	9,7	26	15	-	95
Zerovnica-Postojna . . . . .	+ 15	+ 140	- 35	+ 120	-	26	13	-	136
Rogatec . . . . .	+ 200	+ 180	+ 160	+ 540	11,4	30	11	-	157
Lovrenc na Poh. . . . .	- 50	+ 45	- 65	- 70	13,3	27	14	-	162
Selnica ob Dravi . . . . .	+ 109	+ 25	- 46	+ 86	-	27	14	-	162
Lovrenc na Drav. p. . . . .	+ 220	+ 340	- 10	+ 550	13,7	29	10	-	178
Cezanjecvi-Ljutomer	+ 260	+ 60	- 60	+ 260	13,5	25	12	-	116
Bučkovci-Videm									
ob Ščavnici . . . . .	+ 500	+ 60	- 10	+ 550	13,6	28	8	-	214
Prosenjakovci-M. Sobota	+ 540	+ 60	- 110	+ 490	13,1	28	8	-	172
Lendava . . . . .	+ 240		+ 650	+ 890	-	30	10	-	162
Podtabor-Struge . . . . .	+ 200	+ 70	- 100	+ 170	-	26	14	-	127
Svinnik-Črnomelj . . . . .	+ 75	+ 60	- 50	+ 85	-	24	7	-	133
Pušča-Bistra . . . . .	- 110	+ 190	+ 60	+ 140	13,2	28	14	-	190
Ljubljana . . . . .	-	-	-	-	12,6	-	18	-	144
Povpreček . . . . .	-	-	-	+ 244,4	-	-	-	-	-

Triglavsko 2. 28.6.61



Vodi 50 let v kvaliteti

#### ZVEZA IMA NA ZALOGI

stare letnike Slovenskega čebelarja, ki jih oddaja po znižani ceni, in sicer:

nevezani letnik 1949 po . . . . .	100 din
nevezane letnike 1950, 1951 in 1954 po . . . . .	200 din
nevezana letnika 1956, 1957 po . . . . .	400 din
Sodobno čebelarstvo I. del . . . . .	1350 din
Sodobno čebelarstvo II. del . . . . .	2350 din
razglednice panjskih končnic po . . . . .	50 din
serija 10 razglednic v originalnem ovitku po . . . . .	300 dni
načrti zlozljivih in stalnih čebelnjakov . . . . .	od 50 do 100 din
načrt za AZ-panj . . . . .	100 din

#### LJUBLJANSKA ČEBELARSKA DRUŽINA

je sklenila na zadnji seji, da pristopi h kolektivnemu zavarovanju čebel. Prednost kolektivnega zavarovanja je v brezplačnem zdravljenju čebel, brezplačnih veterinarskih pregledih in preventivnih ukrepih proti širjenju bolezni.

Kdor ima čebele že zavarovane, prenese polico na kolektivno zavarovanje in uživa vse te prednosti. Pozivamo zainteresirane člane, da prijavijo število panjev, ki jih nameravajo zavarovati, pri tajniku družine Feriju Podržaju, Levstikov trg 9.

#### PRODAM

dva prenosljiva čebelnjaka, deset naseljenih AZ-panjev, točilo na 3 sate in več praznih AZ-panjev. Vili Ogris, Ljubljana-Vič, ob Tržaški cesti (Ograda nasproti Košenina).

#### PRODAM

točilo za med na 4 sate. Cena po dogovoru. Jože Stupica, Ljubljana, Aljaževa 25.

#### PRODAM

kompletno čebelarstvo z vsem pripadajočim orodjem, 10 AZ-plemenjakov s polnimi medišči medu in 5 AZ-panjev z letošnjimi roji. V vsakem panju sta po dva roja. Cena po dogovoru. Lojze Kocjan, Kočevje 19 pri Črnomlju.